

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

• Ἐν μὲν οὖν τῷ λοιπῷ βίῳ
τὴν τοιαύτην ἐπιείκειαν ἴσως οὐκ ἂν τις ἐκβάλλοι·
• καὶ γὰρ φιλόφιλον εἶναι δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ φιλόπατριν
καὶ συμμισεῖν τοῖς φίλοις τοὺς ἐχθροὺς
καὶ συναγαπᾶν τοὺς φίλους·
• ὅταν δὲ τῆς ἱστορίας ἥθος ἀναλαμβάνη τις,
ἐπιλαθέσθαι χρή πάντων τῶν τοιούτων
καὶ πολλάκις μὲν εὐλογεῖν καὶ κοσμεῖν τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις τοὺς ἐχθροὺς,
ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι τοῦτο,
πολλάκις δ' ἐλέγχειν καὶ ψέγειν ἐπονειδίστως τοὺς ἀναγκαιοτάτους,
ὅταν αἱ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀμαρτίαι τοῦθ' ὑποδεικνύωσιν.
• Ὡσπερ γὰρ ζῶου τῶν ὄψων ἀφαιρεθεῖσιν
ἀχρειοῦται τὸ ὅλον,
οὕτως ἐξ ἱστορίας ἀναιρεθείσης τῆς ἀληθείας
τὸ καταλειπόμενον αὐτῆς ἀνωφελὲς γίνεται διήγημα.

• Για τον υπόλοιπο, λοιπόν, βίο
δε θα μπορούσε κάποιος να αποβάλει αυτού του είδους την εὐνοια (προς γνωστούς και φίλους)·
• γιατί, πράγματι, ο αγαθός άντρας πρέπει να αγαπάει τους φίλους του και την πατρίδα του
και να μισεί τους ίδιους εχθρούς που μισούν και οι φίλοι του
και να αγαπά τους ίδιους φίλους (που αγαπούν και οι φίλοι του)·
• όταν, όμως, κάποιος υιοθετεί το χαρακτήρα του ιστορικού
πρέπει να τα ξεχάσει όλα αυτά
και πολλές φορές πρέπει να επαινεί και να τιμά με τους μεγαλύτερους επαίνους τους εχθρούς,
όταν οι πράξεις το απαιτούν,
και πολλές φορές θα χρειαστεί να κατακρίνει και να κατηγορεί κατά τρόπο που ντροπιάζει τους στενοὺς
συγγενείς,
όταν τα σφάλματα στις πράξεις τους αυτό υποδεικνύουν.
• Ὅπως ακριβῶς όταν ένας ζωντανός οργανισμός χάσει τα μάτια του
αχρηστεύεται ολόκληρος,
έτσι κι από την ιστορία αν αφαιρεθεί η αλήθεια
ό,τι απομένει από αυτήν γίνεται ανώφελο (ασήμαντο) διήγημα.

Πολύβιος, Ἱστορίαι 1.14.4-

ΝΟΗΜΑ : Στο κείμενο της ενότητας αυτής ο Πολύβιος αναφέρεται στο χρέος του ιστορικού. Κατά τις απόψεις του, ο χρηστός πολίτης πρέπει να αγαπά και να μισεί τους ίδιους ανθρώπους με τους φίλους του, κάτι που δεν ισχύει για το σωστό ιστορικό. Αυτός πρέπει να είναι αντικειμενικός και αμερόληπτος παρατηρητής της πραγματικότητας και να επαινεί τους ίδιους του τους εχθρούς, όταν οι καταστάσεις το απαιτούν, ενώ να κατακρίνει με το χειρότερο τρόπο τους φίλους του, όταν το επιβάλουν τα γεγονότα. Για τον Πολύβιο η αντικειμενικότητα της ιστορίας είναι τόσο σημαντική όσο και τα μάτια για ένα ζωντανό οργανισμό, τα οποία αν αφαιρεθούν τότε αυτός αχρηστεύεται. Έτσι και η ιστορία, αν αφαιρεθεί η αλήθεια καταντά ένα άχρηστο διήγημα.

B1. Λεξιλογικός Πίνακας

ὁ κοσμητής: ο διευθυντής
κοσμητός: ο περιποιημένος
κατακοσμῶ: διευθετώ

κοσμάκης: ο απλός λαός
κοσμοθεωρία: η θεωρία για τη ζωή που υιοθετεί κανείς
κοσμογυρισμένος: ο πολυταξιδεμένος

ἐπικοσμῶ: στολίζω κάτι
ἀποκοσμῶ: αφαιρώ τα περιττά στολίδια
ἡ κόσμηση: η διακόσμηση, ο στολισμός
τὸ κόσμημα: το στολίδι
κοσμητικός: ο σχετικός με το στόλισμα
κόσμιος: ο ευπρεπής
ἡ κοσμιότητα: η ευπρέπεια
κοσμικός: ο σχετικός με τον κόσμο/κοινωνία
ὁ κοσμήτορας: ο διευθυντής μιας πανεπιστημιακής σχολής
ἡ κοσμογονία: η γέννηση του κόσμου
ἡ κοσμογραφία: η περιγραφή του κόσμου
ὁ κοσμοκράτορας: ο κυρίαρχος όλου του κόσμου
ὁ κοσμοπολίτης: ο πολυταξιδεμένος
ἡ ἀκοσμία: η απρέπεια

κοσμοπλημμύρα: η κοσμοσυρροή
κοσμοσωτήριος: αυτός που σώζει τον κόσμο
κοσμοϊστορικός: αυτός που έχει ιστορική σημασία για κάτι
κοσμοναύτης: ο αστροναύτης
κοσμοκαλόγερος: αυτός που ζει με εγκράτεια αποστασιοποιημένος από κάθε είδους απόλαυση
κοσμηματοπώλης: ο ιδιοκτήτης κοσμηματοπωλείου
κοσμηματοθήκη: η θήκη κοσμημάτων
ἀπόκοσμος: ο ακοινώνητος
μαθητόκοσμος: οι μαθητές
φοιτητόκοσμος: οι φοιτητές
ὁ ὑπόκοσμος: σύνολο ανθρώπων που διαπράττουν εγκλήματα πάσης φύσεως
κοσμικότητα: η ιδιότητα του κοσμικού

Γ' κλίση ουσιαστικών

Τα ουσιαστικά της γ' κλίσης διακρίνονται:

α) ως προς την **κατάληξη** σε καταληκτικά και ακατάληκτα

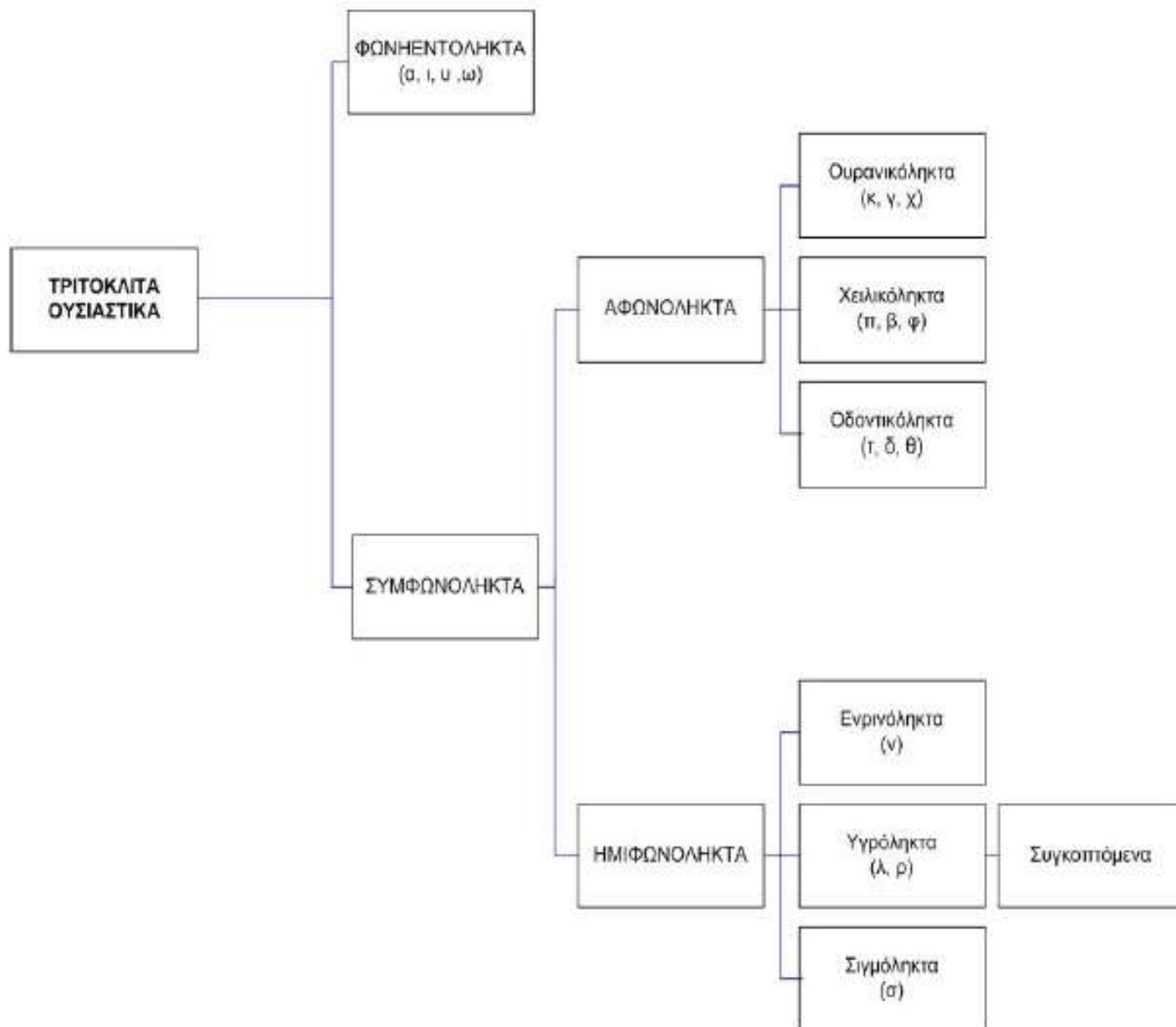
β) ως προς το **θέμα** σε μονόθεμα και διπλόθεμα

Μονόθεμα λέγονται τα ουσιαστικά που διατηρούν το αρχικό τους θέμα σε όλες τις πτώσεις.

Διπλόθεμα λέγονται τα ουσιαστικά που παρουσιάζουν δυο θέματα κατά την κλίση τους.

γ) ως προς τον **χαρακτήρα του θέματος** (δηλαδή το τελευταίο γράμμα πριν την κατάληξη) σε φωνηεντόληκτα – συμφωνόληκτα

Πιο συγκεκριμένα, διακρίνουμε τις εξής κατηγορίες ουσιαστικών ανάλογα με το χαρακτήρα του θέματος:

Οι καταλήξεις των ουσιαστικών στη γ' κλίση είναι γενικά οι εξής :

Ον.	-ς ή -	-ες	-	-α
Γεν.	-ος ή -ως	-ων	-ος ή -ως	-ων
Δοτ.	-ι	-σι(ν)	-ι	-σι(ν)
Αιτ.	-α ή -ν	-ας ή -ς	-	-α
Κλητ.	-ς ή -	-ες	-	-α

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

1. Τα αρσενικά και τα θηλυκά της γ' κλίσης ουσιαστικών έχουν τις ίδιες καταλήξεις σε όλες τις πτώσεις.
2. Το -ι- και το -α- στη λήγουσα των ονομάτων της γ' κλίσης είναι πάντα **βραχύχρονα**: π.χ. ἡ γνῶσις, τῷ ἀγῶνι, τὸ γῆρας.
Επομένως και οι καταλήξεις -σι της δοτικής πληθυντικού και -ας της αιτιατικής πληθυντικού είναι βραχύχρονες: π.χ. ταῖς ἀκτῖσι(ν), τὰς ἀκτῖνας τοῖς παιᾱσι(ν), τοὺς παιᾱνας τοῖς χειμῶσι(ν), τοὺς χειμῶνας.

Συμφωνόληκτα ουσιαστικά γ' κλίσης
Ημιφωνόληκτα

α. Υγρόληκτα

Ενικός Αριθμός

Ον.	ὁ σωτήρ	ὁ πράκτωρ
Γεν.	τοῦ σωτήρος	τοῦ πράκτορος
Δοτ.	τῷ σωτήρι	τῷ πράκτορι
Αιτ.	τὸν σωτήρα	τὸν πράκτορα
Κλητ.	(ὦ) σῶτερ	ὦ πρᾶκτορ

Πληθυντικός Αριθμός

οἱ σωτήρες	οἱ πράκτορες
τῶν σωτήρων	τῶν πρακτόρων
τοῖς σωτήρσι(ν)	τοῖς πράκτορσι(ν)
τοὺς σωτήρας	τοὺς πράκτορας
(ὦ) σωτήρες	(ὦ) πράκτορες

α. Συγκοπτόμενα διπλόθεμα υγρόληκτα

Ενικός Αριθμός			Πληθυντικός Αριθμός	
Ον.	ὁ ἀνὴρ	ὁ πατήρ	οἱ ἄνδρες	οἱ πατέρες
Γεν.	τοῦ ἀνδρὸς	τοῦ πατρὸς	τῶν ἀνδρῶν	τῶν πατέρων
Δοτ.	τῷ ἀνδρὶ	τῷ πατρὶ	τοῖς ἀνδράσι	τοῖς πατράσι(ν)
Αιτ.	τὸν ἄνδρα	τὸν πατέρα	τοὺς ἄνδρας	τοὺς πατέρας
Κλητ.	(ὦ) ἄνερ	ὦ πάτερ	(ὦ) ἄνδρες	(ὦ) πατέρες

Ενικός Αριθμός			Πληθυντικός Αριθμός	
Ον.	ἡ θυγάτηρ	ἡ μητήρ	αἱ θυγατέρες	αἱ μητέρες
Γεν.	τῆς θυγατρὸς	τῆς μητρὸς	τῶν θυγατέρων	τῶν μητέρων
Δοτ.	τῇ θυγατρὶ	τῇ μητρὶ	ταῖς θυγατράσι(ν)	ταῖς μητράσι(ν)
Αιτ.	τὴν θυγατέρα	τὴν μητέρα	τὰς θυγατέρας	τὰς μητέρας
Κλητ.	(ὦ) θύγατερ	ὦ μητέρα	(ὦ) θυγατέρες	(ὦ) μητέρες

Σιγμόληκτα

1. Αρσενικά

Ενικός Αριθμός			Πληθυντικός Αριθμός	
Ον.	ὁ Ἀριστοφάνης	ὁ Περικλῆς	οἱ Περικλεῖς	
Γεν.	τοῦ Ἀριστοφάνους	τοῦ Περικέους	τῶν Περικλέων	
Δοτ.	τῷ Ἀριστοφάνει	τῷ Περικλεῖ	δεν ἔχει -	
Αιτ.	τὸν Ἀριστοφάνη	τὸν Περικλέα	τοὺς Περικλεῖς	
Κλητ.	(ὦ) Ἀριστόφανες	ὦ Περικλεῖς	(ὦ) Περικλεῖς	

2. Ουδέτερα ακατάληκτα

Ενικός Αριθμός		Πληθυντικός Αριθμός	
Ον.	τὸ ἔδαφος	τὰ ἐδάφη	
Γεν.	τοῦ ἐδάφους	τῶν ἐδαφῶν	
Δοτ.	τῷ ἐδάφει	τοῖς ἐδάφεσι(ν)	
Αιτ.	τὸ ἔδαφος	τὰ ἐδάφη	
Κλητ.	(ὦ) ἔδαφος	(ὦ) ἐδάφη	

1. Ενρινόληκτα (χαρακτ. ν)							β) Διπλόθεμα: ακατάληκτα σε -ην (γεν. -ενος) και -ων (γεν. -ονος)				
α) Μονόθεμα: καταληκτικά σε-ις (γεν. -ῖνος) και ακατάληκτα σε -αν (γεν.-ᾶνος), -ην (γεν. -ηνος) και -ων (γεν. -ωνος)							(θ. ποιμην-, ποιμεν-) (θ. ἡγεμων-, ἡγεμον-) (θ. γειτων-, γειτον-)				
	(θ. ἀκτιν-)		(θ. Τιταν-)		(θ. Ἑλλην-)	(θ. χειμων-)	Ενικός αριθμός				
	Ενικός αριθμός						ον.	ὁ	ποιμήν	ἡγεμὼν	γείτων
ον.	ἡ	ἀκτὶς	ὁ	Τιτὰν	Ἑλλην	χειμῶν	γεν.	τοῦ	ποιμέν-ος	ἡγεμόν-ος	γείτον-ος
γεν.	τῆς	ἀκτῖν-ος	τοῦ	Τιτᾶν-ος	Ἑλλην-ος	χειμῶν-ος	δοτ.	τῷ	ποιμέν-ι	ἡγεμόν-ι	γείτον-ι
δοτ.	τῇ	ἀκτῖν-ι	τῷ	Τιτᾶν-ι	Ἑλλην-ι	χειμῶν-ι	αιτ.	τὸν	ποιμέν-α	ἡγεμόν-α	γείτον-α
αιτ.	τὴν	ἀκτῖν-α	τὸν	Τιτᾶν-α	Ἑλλην-α	χειμῶν-α	κλ.	(ὦ)	ποιμήν	ἡγεμὼν	γείτον
κλ.	(ὦ)	ἀκτὶς	(ὦ)	Τιτὰν	Ἑλλην	χειμῶν	Πληθυντικός αριθμός				
	Πληθυντικός αριθμός						ον.	οἱ	ποιμέν-ες	ἡγεμόν-ες	γείτον-ες
ον.	αἱ	ἀκτῖν-ες	οἱ	Τιτᾶν-ες	Ἑλλην-ες	χειμῶν-ες	γεν.	τῶν	ποιμέν-ων	ἡγεμόν-ων	γείτόν-ων
γεν.	τῶν	ἀκτῖν-ων	τῶν	Τιτάν-ων	Ἑλλήν-ων	χειμῶν-ων	δοτ.	τοῖς	ποιμέ-σι(ν)	ἡγεμό-σι(ν)	γείτο-σι(ν)
δοτ.	ταῖς	ἀκτῖ-σι(ν)	τοῖς	Τιτᾶ-σι(ν)	Ἑλλή-σι(ν)	χειμῶ-σι(ν)	αιτ.	τοὺς	ποιμέν-ας	ἡγεμόν-ας	γείτον-ας
αιτ.	τάς	ἀκτῖν-ας	τοὺς	Τιτᾶν-ας	Ἑλληνας	χειμῶν-ας	κλ.	(ὦ)	ποιμέν-ες	ἡγεμόν-ες	γείτον-ες
κλ.	(ὦ)	ἀκτῖν-ες	(ὦ)	Τιτᾶν-ες	Ἑλλην-ες	χειμῶν-ες					

II. Υγρόληκτα (χαρακτ. λ, ρ)

α) Μονόθεμα: ακατάληκτα σε -ηρ (γεν. -ηρος), -ωρ (γεν. -ωρος) και ουδέτερα σε -αρ (γεν. -αρος)

(θ. κλητηρ-)

(θ. ἰχωρ-)

	Ενικός αριθμός		
ον.	ὁ	κλητήρ	ἰχώρ
γεν.	τοῦ	κλητήρ-ος	ἰχώρ-ος
δοτ.	τῷ	κλητήρ-ι	ἰχώρ-ι
αιτ.	τὸν	κλητήρ-α	ἰχώρ-α
κλ.	(ὃ)	κλητήρ	ἰχώρ
	Πληθυντικός αριθμός		
ον.	οἱ	κλητήρ-ες	ἰχώρ-ες
γεν.	τῶν	κλητήρ-ων	ἰχώρ-ων
δοτ.	τοῖς	κλητήρ-σι(ν)	ἰχώρ-σι(ν)
αιτ.	τοὺς	κλητήρ-ας	ἰχώρ-ας
κλ.	(ὧ)	κλητήρ-ες	ἰχώρ-ες

Ο ἰχώρ = το αίμα που ρέει στις φλέβες των θεών

β) Διπλόθεμα: ακατάληκτα σε -ήρ (γεν. -έρος) και -ωρ (γεν. -ορος)

(θ. ἀθηρ-, ἀθερ-) (θ. ῥητωρ-, ῥητορ-)

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
ον.	ὁ	ἀθήρ	ῥήτωρ	οἱ ἀθέρ-ες ῥήτορ-ες
γεν.	τοῦ	ἀθέρ-ος	ῥήτορ-ος	τῶν ἀθέρ-ων ῥητόρ-ων
δοτ.	τῷ	ἀθέρ-ι	ῥήτορ-ι	τοῖς ἀθέρ-σι(ν) ῥήτορ-σι(ν)
αιτ.	τὸν	ἀθέρ-α	ῥήτορ-α	τοὺς ἀθέρ-ας ῥήτορ-ας
κλ.	(ὃ)	ἀθήρ	ῥήτορ	(ὧ) ἀθέρ-ες ῥήτορ-ες

ὁ ἀθήρ = η λεπτότατη ἀκρη στα στάχυα, αθέρας

γ) Συγκοπτόμενα διπλόθεμα: ακατάληκτα σε -ηρ (γεν. -ρος)

Από τα υγρόληκτα ουσιαστικά της γ' κλίσης τα διπλόθεμα *ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, ἡ θυγάτηρ, ἡ γαστήρ* (= κοιλιά), *ἡ Δημήτηρ* και *ὁ ἀνὴρ* συγκόπτον (δηλ. αποβάλλουν) σε ορισμένες πτώσεις το ε του αδύνατου θέματος και γι' αυτό λέγονται **συγκοπτόμενα**.

Παραδείγματα

(θ. πατήρ-, πάτερ-) (θ. ἀνὴρ-, ἀνερ-) (θ. Δημητηρ-, Δημητερ-)

Ενικός αριθμός

ον.	ὁ	πατήρ	ἀνὴρ	ἡ	Δημήτηρ
γεν.	τοῦ	πατρ-ός	ἀνδρ-ός	τῆς	Δήμητρ-ος
δοτ.	τῷ	πατρ-ι	ἀνδρ-ι	τῇ	Δήμητρ-ι
αιτ.	τὸν	πατέρ-α	ἄνδρ-α	τὴν	Δήμητρ-α
κλ.	(ὦ)	πάτερ	ἄνερ	(ὦ)	Δήμητερ

Πληθυντικός αριθμός

ον.	οἱ	πατέρ-ες	ἄνδρ-ες
γεν.	τῶν	πατέρ-ων	ἀνδρ-ῶν
δοτ.	τοῖς	πατρ-ά-σι(ν)	ἀνδρ-ά-σι(ν)
αιτ.	τούς	πατέρ-ας	ἄνδρ-ας
κλ.	(ὦ)	πατέρ-ες	ἄνδρ-ες

Π. Σιγμόληκτα (χαρακτήρας σ)

1α) Αρσενικά ακατάληκτα σε -ης (γεν. -ους)

ἡ -κλῆς (γεν. -κλέους)

(θ. Σωκρατεσ-, Περικλεεσ-)

Ενικός αριθμός

Πληθυντικός αριθμός

ον.	ὁ	Σωκράτης	Περικλῆς	οἱ	Σωκράται	Περικλεῖς
γεν.	τοῦ	Σωκράτους	Περικλέους	τῶν	Σωκρατῶν	Περικλέων
δοτ.	τῷ	Σωκράτει	Περικλεῖ	τοῖς	Σωκράταις	
αιτ.	τὸν	Σωκράτη	Περικλέα	τούς	Σωκράτας	Περικλεῖς
κλ.	(ὦ)	Σώκρατες	Περίκλεις	(ὦ)	Σωκράται	Περικλεῖς

ὁ, θήρ. τοῦ, θηρός. τῷ, θηρί. τόν, θῆρα. (ῶ), θήρ. (=το κηνύγι)

οἱ, θῆρες. τῶν, θηρῶν. τοῖς, θηρσί / θηρσίν. τούς, θῆρας. (ῶ), θῆρες.

γ) Ουδέτερα ακατάληκτα σε -ος (γεν. -ους) (θ. βελοσ- βελεσ- και έδαφοσ-, έδαφες-)	δ) Ουδέτερα ακατάληκτα σε -ας (γεν. -ως ή -ατος) (θ. κρεασ-) (θ. περασ-, περατ-)
Ενικός αριθμός Πληθυντικός αριθμός ον. τὸ βέλος ἔδαφος τὰ βέλη ἐδάφη γεν. τοῦ βέλους ἐδάφους τῶν βελῶν ἐδαφῶν δοτ. τῷ βέλει ἐδάφει τοῖς βέλεσι(ν) ἐδάφεσι(ν) αιτ. τὸ βέλος ἔδαφος τὰ βέλη ἐδάφη κλ. (ῶ) βέλος ἔδαφος (ῶ) βέλη ἐδάφη	Ενικός αριθμός ον. τὸ (θ. κρεασ-) κρέας πέρας γεν. τοῦ (κρέασ-ος, κρέα-ος) κρέως πέρατ-ος δοτ. τῷ (κρέασ-ι, κρέα-ϊ) κρέα πέρατ-ι αιτ. τὸ (θ. κρεασ-) κρέας πέρας κλ. (ῶ) (θ. κρεασ-) κρέας πέρας Πληθυντικός αριθμός ον. τὰ (κρέασ-α, κρέα-α) κρέᾱ πέρατ-α γεν. τῶν (κρεάσ-ων, κρεά-ων) κρεῶν περάτ-ων δοτ. τοῖς (κρέασ-σι) κρέα-σι(ν) πέρα-σι(ν) αιτ. τὰ (κρέασ-α, κρέα-α) κρέᾱ πέρατ-α κλ. (ῶ) (κρέασ-α, κρέα-α) κρέᾱ πέρατ-α

ΑΣΚΗΣΗ 1 : Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας με τις ζητούμενες πτώσεις :

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ	ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ	ΔΟΤΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ	ΓΕΝΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ	ΔΟΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ
	τοῦ νικτῆρος				
ὁ ἐκλέκτωρ	τοῦ ἐκλέκτωρος				

			τά βέλη		
ό αἰθήρ					
ό ἀστήρ					
ή γαστήρ					
τό τεῦχος					
τό ἔπος					
τό ἔδαφος					
ό σπινθήρ					
ό λουτήρ					
τό κέρδος					
ή γυνή					
ό κεραμεύς					
τό πλήθος					
τό εὖρος					
τό τέρας					
ό στατήρ					
ό λαμπτήρ					

ΑΣΚΗΣΗ 2 : Να μεταφερθούν οι προτάσεις στον άλλο αριθμό :

A. Οί αστέρες εισί ὅμοιοι θηρσίν (ὁ θήρ).	
B. Οἱ ἄνθρωποι νομίζουσιν τοὺς ἀστέρας θεοὺς εἶναι.	
Γ. Οἱ ἀρχαῖοι τοὺς ἀστέρας ὡς σωτῆρας ἐν ταῖς δυστυχίαις ἐθεράπευον.	
Δ. Ἐδείκνε το πινάκιον τῷ ῥήτορι.	
E. Μάρτυρας τοὺς θεοὺς ἔχομεν περὶ αὐτῶν.	
Στ. Ὁ ἀνὴρ ἀγαθός ἐστιν.	
Z. Τὰ ὄρη ταῦτα ὑπερύψηλ εισίν.	
H. Ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις δάση εισί σκιερὰ.	
Θ. Ἡ μήτηρ πρὸς τὴν θυγατέρα ἔρχεται.	